

Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Türkiye Cumhuriyeti anayasasının 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddelerine uygun olarak, T.C. Sağlık Bakanlığına iletilmesi ve Sayın Bakan Kemal MEMİŞOĞLU tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğinin yapılmasını arz ederim. 23.10.2025

Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili

İklim değişikliğinin insan sağlığı üzerindeki etkisi son dönemde endişe verici düzeye ulaşmıştır. Sıklaşan sıcak hava dalgaları, kuraklık, su ve gıda kaynaklı hastalıklar, vektörle bulaşan enfeksiyonlar ve orman yangınları gibi afetlere bağlı yaralanmalar küresel ölçekte sağlık sistemlerini zorlamaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün raporları, sıcak dalgalarının özellikle yaşlılarda, kronik hastalığı olan bireylerde ve şehir merkezlerinde yaşayanlarda ölüm oranlarını belirgin biçimde artırdığını göstermektedir.

2003 yılında Avrupa genelinde yaşanan sıcak hava dalgası, iklim değişikliğinin sağlık üzerindeki yıkıcı etkilerinin en erken ve çarpıcı örneklerinden biridir. Fransa'da yalnızca birkaç hafta içinde 14 bin 800 fazladan ölüm kaydedilmiş, Avrupa genelinde bu sayının 70 bini aştığı tahmin edilmiştir. Bu olayın ardından Fransa başta olmak üzere birçok Avrupa ülkesi "sıcaklık-sağlık eylem planları" oluşturmuş, erken uyarı sistemleri, hastanelerde ısı stresine karşı protokoller ve yaşlı nüfusa yönelik koruyucu önlemler geliştirmiştir.

Türkiye'de de son yıllarda yaz aylarında yaşanan aşırı sıcaklıklar, Avrupa'dakine benzer sağlık risklerinin ülkemizde de ortaya çıktığını göstermektedir. Örneğin, bazı akademik çalışmalar sadece İstanbul'da 2003-2017 yılları arasında aşırı sıcaklar sebebiyle 4 bin 281 fazladan ölüm yaşandığını kaydetmiştir. Ancak bugüne kadar yapılan değerlendirmeler, aşırı sıcaklara bağlı ölüm ve hastalık oranlarının düzenli biçimde izlenmediğini; iklim değişikliğinin sağlık üzerindeki olumsuz etkilerine rağmen hazırlanan eylem planlarının denetim ve uygulama açısından yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır.

Geçtiğimiz temmuz ayında aşırı sıvı kaybı nedeniyle üzücü bir şekilde şehit olan askerlerimiz gibi önlenemez ölümlerin tekrarlanmaması için iklim krizine karşı kapsamlı mücadele sürdürülmeli; sağlık sistemi, aşırı sıcakların toplum sağlığı üzerindeki etkilerini en aza indirecek biçimde güçlendirilmeli ve önlemler hızlı, şeffaf şekilde uygulanmalıdır. Bu bağlamda;

35878

Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

1. 2015'te yürürlüğe giren "İklim Değişikliğinin Sağlık Üzerine Olumsuz Etkilerinin Azaltılması Ulusal Programı ve Eylem Planı"ndaki hedeflerin kaçısı gerçekleştirilmiştir? Bu plan güncellenmiş midir, güncellenmediyse gerekçesi nedir?
2. Eylem planı kapsamındaki sağlık göstergeleri (ısıya bağlı ölümler, hava kirliliği, su-bulaşıcı hastalıklar vb.) düzenli olarak izlenmekte midir? Son yirmi yılda bu göstergelerin il bazındaki ölçümleri nedir?
3. Bakanlığınız ve ilgili müdürlükler arasında erken uyarı ve risk iletişimi sistemi bulunmakta mıdır? Bu sistem kimleri, hangi araçlarla bilgilendirmektedir?
4. Bakanlığınızın Türkiye genelinde sıcak hava dalgalarına bağlı fazladan ölüm analizlerine ilişkin bir çalışması var mıdır?
5. İklim olayları sırasında artan acil servis başvuruları, kalp-solunum hastalıkları ve 112 çağrıları izlenmekte midir?
6. Hastaneler, aile sağlığı merkezleri ve bakım kurumlarında "iklim dayanıklılığı planı" hazırlanmış mıdır? Bu planlar enerji, su, soğutma ve afet hazırlığı gibi unsurları kapsamakta mıdır?
7. Sağlık personeline iklim kaynaklı sağlık riskleri (sıcak stresi, vektör hastalıkları, su kirliliği vb.) konusunda mesleki eğitim verilmekte midir?
8. Yaşlılar, kronik hastalar, hamileler, çocuklar ve mevsimlik tarım işçileri gibi kırılgan gruplara yönelik özel koruyucu uygulamalar geliştirilmiş midir?
9. İklim olaylarına bağlı psikososyal etkiler (travma, iklim kaygısı vb.) için ruh sağlığı destek hizmetleri planlanmakta mıdır?
10. Dış ortamda çalışanlar (inşaat, tarım, lojistik, sanayi vb.) için ısıya göre çalışma saatlerinin düzenlenmesi, dinlenme araları, suya erişim ve kişisel koruyucu önlemler konularında ortak denetim ve yaptırım programı yürütülmekte midir? Son yirmi yılda kaç işletmede insan sağlığını tehdit eden uygulama saptanmış, hangi yaptırımlar uygulanmıştır?
11. Belediyeler ve il sağlık müdürlükleriyle koordineli biçimde serinleme merkezleri, su istasyonları veya gölgeleme alanları oluşturulmakta mıdır?
12. Ulusal planın uygulanması ve değerlendirilmesi için bağımsız bir izleme ve raporlama mekanizması oluşturulmuş mudur? Bu verilerin kamuoyuyla paylaşılması planlanmakta mıdır?